

מה אני עושים פה בכלל?
משמעות הבחירה בתנועה

מטרות הפעולה:

1. נשוחח על המושג משמעות החיים
2. נעסוק במשמעויות שיש לחיינו
3. נשאל על משמעות הבחירה בתנועה

מהלך הפעולה:

1. המשפט שהכי מדבר אליי - מפזרים משפטים וציטוטים על משמעות החיים. (נספח 1)
החניכים צריכים לקרוא, לבחור משפט אחד אליו הם מתחברים או שגרם להם לחשוב.
קוראים יחד חלק מהציטוטים ומשתפים במחשבות.
2. בחירה: מחלקים את הצוות לשלוש קבוצות (מתאים גם לצוות קטן- מספיק חניך המייצג כל דעה). כל קבוצה מייצגת גישה אחרת וצריכה לשכנע את המשתתפים- כל קבוצה מקבלת דקה ולאחר מכן מקיימים דיון פתוח. (נספח 2)
 - קבוצת הבחירה החופשית
 - קבוצת הגורל
 - קבוצה מערערת
3. האדם מחפש משמעות - נקרא יחד קטע שכתב ויקטור פרנקל בספר האדם מחפש משמעות. (נספח 3) ניתן לקרוא חלקים מתוך הקטע, חשוב להסביר את המילים ולעצור תוך כדי הקריאה על מנת לוודא הבנה וחיבור של החניכים. אם אתם צופים קושי – קראו את הקטע בעצמם וספרו להם עליו במילים שלכם.

דיון:

- מה המשמעות של הבחירה בחיים שלנו?
 - עד כמה אנחנו מודעים לבחירות שלנו? להשפעה של הבחירות שלנו על החיים?
 - לפי הקטע – הבחירה היא בכל רגע בחיים שלנו - האם אתם מתחברים לכך? מה זה גורם לכם להרגיש?
 - מה הבחירות שלכם היום בחיים? האם יש בחירות שאם עשיתם בלי מודעות? האם יש דברים שהייתם משנים?
4. קירות מדברים - תולים על הקירות שאלות הקשורות בבחירה בתנועה. חלק נכתב על הקיר וחלק כותבים על פתקים אישיים.
 - אני בתנועה כי ..
 - התנועה החדשה בשבילי..
 - חשוב לי לחנך בתנועה כי..
 - אני מרגיש/ה משמעותי/ת כש..

דיון:

- האם בעיניכם חשוב שנבחר בתנועה? למה?
- מתוך מה חשוב שהבחירה תהיה? (חברתית? ערכית? שינוי? התפתחות ואתגר?)
- מה המשמעות של לבחור בחינוך? מה בעיניכם צריכות להיות הסיבות לבחירה בחינוך?

נספח 1: ציטוטים על משמעות

"השאיפה למשמעות אפשר להגדירו כמאמץ הבסיסי של האדם לחפש לו משמעות ותכלית ולהגשים".
ויקטור פראנקל. השאיפה למשמעות.

"מה שחשוב, אינו מרכיבי האופי שלנו, או הדחפים והאינסטינקטים כשלעצמם, אלא העמדה שאנו נוקטים כלפיהם. והיכולת לנקוט עמדה מסוג זה היא שעושה אותנו לבי אדם"
ויקטור פראנקל. השאיפה למשמעות.

בדרך כלל העונג אינו משמש כלל כתכלית המאמצים האנושיים, אלא הוא תולדה שלהם, וכך עליו להישאר, וביתר פירוט עליו להיות תוצאת לואי של מטרה שהוגשמה. הגשמת המטרה יש בה סיבה לאושר."
ויקטור פראנקל. השאיפה למשמעות

" האדם נעשה למה שהנו באמצעות אותו הדבר שאימץ לו כמטרה"
ציטוט של הפילוסוף קרל יספרס מתוך הספר השאיפה למשמעות. ויקטור פראנקל.

ישנם שני סוגי אנשים שלעולם לא ישיגו דבר: אלו שאינם יכולים לעשות את מה שאומרים להם, ואלו שאינם יכולים לעשות דבר מלבד מה שאומרים להם.
סיירוס קרטיס

יש יותר בחיים מלהאיץ את ההתקדמות שלהם.
מהאטמה גנדי

נספח 2:

- קבוצת הבחירה החופשית- בחירה חופשית או רצון חופשי הם ביטויים הבאים לציין שמעשיו של האדם והחלטותיו הם פרי רצון עצמאי ובן-חורין, ואינם קבועים מראש ומוכתבים בידי השתלשלות של אירועים ואף לא על ידי הגורל, או כוחות עליונים. לפי תפיסה זו לאדם יש כושר החלטה וחופש בחירה לגבי מעשיו והאפשרות לשלוט בהם, ובכך לקבוע במידה מסוימת את השתלשלות חייו.
- קבוצת הגורל- גורל האדם קובע את המציאות. גורלו של האדם קבוע מראש. תפיסות אלו רואות את האדם כמי שנשלט על ידי כוח חיצוני, עליון, אלוהי או טבעי, אשר קובע באופן מוחלט את התנהגותו וגורלו בחייו, ולפרט אין אפשרות לשנות עובדה זו.
- קבוצה מערערת- האם אנחנו באמת בוחרים? בעצם יש הרבה דברים שמשפיעים עלינו רוב הזמן אנחנו בכלל לא מודעים לכך.. הפרסומות, התקשורת- טלוויזיה, סרטים. גורמים לנו לחשוב מה מוצלח, מה יפה, מה אנחנו רוצים. זה נקרא רמת דיכוי מרמה שלישית. אנחנו חושבים שהבחירות הם שלנו ובעצם הלחץ החברתי, החברות שרוצות שנמשיך לקנות וכו.. בוחרת בשבילנו.

נספח 3:

"ניסיון חיי המחנה מורה לנו, כי יש בידי האדם חופש בחירת פעולה. מצויות דוגמאות רבות, מהן דוגמאות שיש בהן מיסוד הגבורה, המוכיחות לנו, כי אפשר היה לגבור על האפטיה, לדכא את הרגיזות. אדם מסוגל לשמור על שארית של חירות רוחנית, של עצמאות המחשבה, אף בתנאים נוראים אלה של ערה נפשית וגופנית.

אנחנו שהיינו במחנות ריכוז, זוכרים את האנשים אשר היו עוברים בצריף לצריף כדי לעודד רוחם של אחרים, כדי לפרוס להם מפרוסת לחמם האחרונה. אולי הם היו מעטים אך די בהם להוכיח, כי אפשר ליטול מן האדם את הכל חוץ מדבר אחד: את האחרונה שבחירויות אנוש - לבחור את עמדתו במערכת נסיבות מסוימות, לבור את דרכו. ותמיד היו הזדמנויות לבחירה. יום יום, שעה שעה, נקראת לחתוך הכרעות, הכרעות שקבעו, אם תיכנע או לא תיכנע לכוחות שאיימו לשלול ממך את עצם יישותך, את חירותך הפנימית: שקבעו אם תהיה או לא תהיה כדור משחק בידי הנסיבות, אם תוותר על חירותך ועל הדרת כבודך ותתגלגל בדמות האסיר הטיפוסי. כשנתבונן מנקוד ראות זו אל תגובותיהם הנפשיות של אסירי מחנה ריכוז, על כרחנו יירא לנו לא רק כביטוי לתנאים פיסיים וסוציולוגיים מסוימים. קיום תנאים שונים, כגון חוסר שינה, מחסור במזון ולחצים נפשיים למיניהם, עלול להעלות את הרושם, שהאסירים מוכרחים היו להגיב בדרכים מסוימות. ולא היא. בסופו של חשבון מתברר, כי האסיר נהפך למה שהיה מתוך הכרעה פנימית, ולא רק עקב השפעות המחנה. מכאן שביסודם של דברים יכול כל אדם אף בנסיבות אלה, להכריע בעצמו, מה הוא יהיה - מן הבחינה הנפשית והרוחנית גם יחד. יכול הוא לקיים את הדרת כבוד האדם שלו גם במחנה ריכוז."

ויקטור פרנקל

מתוך הספר "האדם מחפש משמעות"